

RETTIGHEDER

Projekt
Udenfor
årsberetning
2023

PROJEKT
UDENFOR

**Projekt Udenfor kombinerer opsøgende
gadeplansarbejde med indsamling og formidling
af viden om hjemløshed og social udstødelse.**

Formålet med Projekt Udenfors arbejde er at forbedre forholdene for samfundets absolut udstødte.

Projekt Udenfor årsberetning 2023

Menneskerettighedernes berettigelse / 7

LEDER

Året i tal og tegninger / 12

STATISTIK

Alle ramt af hjemløshed skal med i ny
dansk hjemløseindsats / 15

GADEPLANSARBEJDE OG MÅLGRUPPE

Fjendtlig arkitektur er kommet på
Danmarkskortet / 21

VIDENS- OG FORMIDLINGSARBEJDE

Et regnbueflag i vinduet er ikke nok / 27

PROJEKTER

Flere vandposter, tak! / 31

NETVÆRK OG FORTALER

Mellem omsorgsfuld kontakt og respekt
for privatliv / 37

FRIVILLIGHED OG DEN MOBILE CAFÉ

En rettighedsbaseret tilgang til
hjemløshed / 41

GÆSTEINDLÆG

Rettighedserklæringen skal være et
aktivt redskab, når vi laver politik / 47

TRE BORGMESTERTALER

Organisation og økonomi / 52

OM PROJEKT UDEFOR

Tak for i år / 54

Grundfortælling / 56

Menneske- rettighedernes berettigelse

BO HEIDE-JOCHIMSEN
Direktør i Projekt Udenfor

FN's menneskerettighedserklærings artikel 1 slår fast, at *alle mennesker er født frie og lige i værdighed og rettigheder*. Når jeg åbner mit nyhedsfeed, er det dog ikke det billede, der toner frem på skærmen. Krige, klimakatastrofer, ekstrem fattigdom og forskelsbehandling påvirker verdens befolkning og på forskellig vis.

Det betyder noget, hvor på kloden vi er født, hvordan vi ser ud og vores forældres sociale og økonomiske ballast.

Det kan gøre os modløse, når vi betragter menneskerettighederne, for hvad betyder store ord om frihed og lighed i en grundlæggende ulige verden? Men vi kan også insistere på menneskerettighederne, lade os guide af det menneskesyn, de præsenterer, og forsøge at udnytte den løftestang, de tilbyder.

Det har vi nogle gange brug for jurister til at minde os om.

Og det var netop, hvad jurist og bestyrelsesmedlem i Projekt Udenfor Pia Justesen gjorde, da hun tog initiativ til en dansk oversættelse af Homeless Bill of Rights (HBR). HBR er groet i regi af den europæiske paraplyorganisation FEANTSA, som Projekt Udenfor er mangeårigt medlem af. Derfor har vi fulgt drøftelserne om et modsvar til den stigende kriminalisering af hjemløshed på tværs af Europa, som HBR præsenterer. Og derfor er vi glade for, at Pia tog stafetten og tidligere på året opfordrede Københavns Kommune til at tilslutte sig rettighedserklæringen. Det skete ved en ceremoni

i efteråret 2023, og i dette års gæsteindlæg **En rettighedsbaseret tilgang til hjemløshed** udfolder Pia Justesen 'Rettighedserklæring for Personer i Hjemløshed' og dens potentiale.

Dermed er vi landet ved temaet for denne årsberetning, nemlig: Rettigheder. Selv om Projekt Udenfors professionelle gadeplans- og vidensindsats ikke baserer sig på juridisk ekspertise, tager vores arbejde udgangspunkt i en rettighedsbaseret tilgang til samfundets absolut udstødte. Det har derfor været interessant og givende at se tilbage på vores arbejde i 2023 med Rettighedserklæringen lagt ud over som et stykke film. I denne årsberetning beskriver vi således det forgangne års centrale aktiviteter i organisationen og kobler dem undervejs til en af Rettighedserklæringens 11 menneskerettigheder.

Vi lægger ud med §1, der fremhæver retten til bolig. For et af 2023's måske vigtigste begivenheder på hjemløseområdet var tilvejebringelsen af en køreklar hjemløsestrategi. Med vedtagelsen af en lovændring i Serviceloven, som skal realisere strategien og implementere Housing First, er startskuddet nu gået på en reformering af området. Desværre er den ikke omfattende nok.

For det første undrer det mig, at man ikke strategisk har indtænkt et sundhedspolitisk ben i planen og mere specifikt inkorporeret psykiatrien. Hele 62% af gruppen af hjemløse borgere i Danmark kæmper med psykisk sygdom, og svær psykisk sygdom er en af de

centrale udfordringer, der ofte tvinger mennesker ud af hjemmet. På gaden er derouten hurtig og barsk, hvilket bringer dem længere væk fra hjælpen.

For det andet lader det til, at man fra politisk hold har lavet en regneøvelse i udformningen af hjemløse reformen, som vil komme nogle til gavn men efterlade andre med status quo. Eller det der er værre. Lad mig i den forbindelse slå fast, at vi i Projekt Udenfor er fortalere for Housing First. Vi betragter tilgangen som en værdig vej indenfor for vores målgruppe, der ofte bruger alle deres ressourcer på at overleve i gadehjemløshed. Med den rette sociale støtte, der i mange tilfælde starter på gaden og siden følger dem ind i en bolig, der bliver til et hjem, ser vi gode muligheder for, at også de kan forlade hjemløshed. Derfor er det nedslående, at hjemløse reformen primært er målrettet de mennesker, der bor på et herberg.

Det undrer også vores gadeplansmedarbejdere, og denne gang beretter vi derfor lidt anderledes fra gadeplansteamet. I artiklen **Alle ramt af hjemløshed skal med i ny dansk hjemløseindsats** sætter vi ord på nogle af deres bekymringer, som vi i øjeblikket drøfter internt i organisationen og i øvrigt bringer til bordet i det nationale partnerskab, der følger arbejdet med hjemløse reformen og udviklingen på området.

Den værdighed, som regeringen lovede skulle være et pejlemærke i arbejdet med socialt udsatte borgere, er svær at se, når nogle af de mennesker, der har levet længst tid i hjemløshed,

gadesoverne, ikke prioriteres i den nye hjemløseindsats.

Samtidig bliver der mindre og mindre plads i det offentlige rum. Vi moderniserer og strømliner vores byer, men vi tager sjældent mennesker i hjemløsheds færd, behov og sikkerhed i betragtning. Tværtimod sker det ofte på bekostning af deres overlevelsesstrategier og inklusion i samfundet. Og det har konsekvenser for os alle, når vi ikke kan mødes på tværs af sociale og økonomiske skel. Vi har længe dokumenteret og debatteret fjendtlig arkitektur og ekskluderende design, og i 2023 besluttede vi at kortlægge det. Det fortæller vi om i artiklen **Fjendtlig arkitektur er kommet på Danmarkskortet**, som jeg synes, du skal læse, hvorefter jeg håber, at du vil gå på opdagelse i det interaktive kort, der ligger på vores hjemmeside. Ser du samme mønster, som vi gør?

Tæt forbundet med kritikken af fjendtlig arkitektur er vores opmærksomhed på adgangen til essentielle faciliteter i det urbane rum, fx muligheden for at få drikkevand. I 2023 har vi derfor haft blikket rettet mod det lovforslag, der har været i høring, og som, forpligtet af et EU-direktiv, skal sikre, at bl.a. personer i hjemløshed har adgang til rent drikkevand i Danmark. I indlægget **Flere vandposter, tak!** tilbyder vi vores perspektiv på, hvorfor det er en god idé.

2023 var også året, hvor vi startede et treårigt LGBT+ projekt med midler fra VELUX FONDEN. Projektet tager afsæt i konklusionerne

fra vores tidligere pilotprojekt og styrer mod at sætte skub i udviklingen af de tilbud, der skal tilbyde hjælp til hjemløse LGBT+ personer. Projektets tidlige erfaringer vidner om en målgruppe, der kommer mere og mere til syne i takt med øget fokus. Samtidig lærer vi meget om os selv i Projekt Udenfor og om forskelle på at *ville* forandring og *gøre* forandring – både i vores faglige virke og internt i organisationen. **Et regnbueflag i vinduet er ikke nok**, som vi skriver i artiklen med samme titel. Jeg er spændt på, hvor Projekt LGBT+ Hjemløshed tager os hen på hjemløseområdet og på vores arbejdsplads.

I 2023 har Projekt Udenfors gadeplansmedarbejdere særligt vendt sig mod kerneopgaven, som er det opsøgende og udgående gadeplansarbejde. I den forbindelse har det haft stor betydning at få reflekteret over og nedfældet mange af de daglige overvejelser, strategier og greb, som de gør brug af, når de indleder kontakt og starter en relation til målgruppen. Jeg er taknemmelig for, at Astrid Witt Rosenberg, som i 2023 har udarbejdet teksten til vores rapport **Relationer i opsøgende gadeplansarbejde**, også har interesseret sig for den del.

En anden gruppe, som jeg ligeledes er taknemmelig for, er de frivillige, der driver Den Mobile Café. De tilbyder et dagligt måltid mad til mennesker i gadehjemløshed og er samtidig et vigtigt led i vores arbejde. I denne årsberetning har to erfarne frivillige hjulpet os med at forklare, hvordan det er en balancegang at tilbyde et måltid mad til gadesovere

i det offentlige rum og samtidig respektere deres privatliv. Det gør de i artiklen **Mellem omsorgsfuld kontakt og respekt for privatliv**, som både bestyrker og komplicerer §10 'Retten til privatlivets fred'.

Jeg tror, at vi med Rettighedserklæringen for Personer i Hjemløshed har fået et instrument, hvormed vi kan måle indsatsen på hjemløseområdet fremadrettet. I hvert fald i København, hvor tre borgmestre skrev under på dens gyldighed d. 10. oktober 2023. Vi har fået lov til at bringe de ord, der ledsagede deres under-

skrift, og dem kan du læse i årsberetningens sidste artikel **Rettighedserklæringen skal være et aktivt redskab, når vi laver politik**.

Jeg træder således håbefuldt ind i 2024, bestyret i min tro på rettighederne og på Projekt Udenfors arbejde for at alle personer i hjemløshed i Danmark – også dem uden herbergsplads eller dansk cpr – har adgang til den hjælp, de har brug for.

Tak fordi du læser med.

Året i tal og tegninger

Projekt Udenfor udfører en bred vifte af aktiviteter, der har til formål at forhindre social udstødelse og hjælpe mennesker, der allerede er udstødte. Indholdet og resultaterne af vores arbejde kan og bør ikke altid opgøres i tal. Det vil fremgå af artiklerne på de følgende sider. Her præsenterer vi imidlertid nogle af de aktiviteter fra 2023, som vi kan tælle. Vi har:

Hjulpet ca. 130 personer, som er ramt af hjemløshed

Gennemført 2 nattetællinger

Uddelt 7.500 måltider på gaden

LGBT+

Startet 1 nyt treårigt projekt om hjemløshed blandt LGBT+ personer

Bidraget ved 8 konferencer og paneldebatter

Udarbejdet 2 rapporter, 12 hjemmesideartikler og 11 indlæg i danske og udenlandske medier

Udgivet 138 opslag på Facebook, Instagram og LinkedIn

Været aktive i 2 råd og 5 faglige netværk – nationale og internationale

Afholdt 20 oplæg, 1 webinar, 27 interviews, 7 byvandring og 2 workshopforløb

Alle ramt af hjemløshed skal med i ny dansk hjemløseindsats

I årenes løb har Projekt Udenfor hjulpet borgere i lejligheder, lejet værelser på pensionater, købt campingvogne og eksperimenteret med, at brugere kunne tegne og bygge egne huse. Boligindsatser er ikke kernen i vores arbejde, men en gang imellem lærer vi mennesker at kende, som, udover at være fysisk og psykisk udmattede af tilværelsen på gaden, udtrykker ønsker om et hjem. Rettighedserklæringens §1 er vigtig for vores arbejde. Den minder om, at hjemløshed ikke må accepteres som et grundvilkår i samfundet. Den giver samtidig anledning til et kritisk blik på Danmarks nye hjemløsestrategi, som kan medføre en forskelsbehandling i adgangen til passende boliger.

§1 RETTEN TIL BOLIG

Personer i hjemløshed har ret til en bolig. Tilbud, der understøtter adgang til passende boliger, skal derfor være tilgængelige for alle personer i hjemløshed.

I november 2021 fik Danmark en ny hjemløsestrategi. Den daværende socialdemokratiske regering landede sammen med DF, SF, Enhedslisten og KD en kombineret hjemløse- og boligaftale, der præsenterede en markant omlægning af den danske hjemløseindsats. Efter planen skal flere betalbare boliger tilvejebringes

i de større byer, og en national implementering af Housing First skal understøtte processen med at hjælpe mennesker i hjemløshed i egen bolig med passende støtte. Vi skulle dog næsten halvvejs ind i 2023, før et lovforslag, der skal realisere strategien, blev forhandlet endeligt på plads i Folketinget. I skrivende stund, på kanten til et nyt år, skal strategien således stå sin prøve.

Vi mener dog ikke, at lovændringen sikrer vores målgruppe en Housing First-baseret indsats. Det er i bedste fald uforløst potentiale. I værste fald er det et kæmpe svigt af de mennesker, vores gadeplansmedarbejdere dagligt møder i deres arbejde.

I 2023 er syv af Projekt Udenfors brugere kommet i egen bolig, og flere af dem direkte fra gaden. For nogle har processen med at flytte indenfor været overvældende. Dels fordi tilværelsen nu skal struktureres på nye måder. Dels fordi det kan vække liv i gamle bekymringer og opleves klaustrofobisk pludselig at stå med en lejekontrakt og fire vægge omkring sig. Ikke desto mindre har det i alle tilfælde givet personerne en stabil base at komme videre i livet fra. Fælles for forløbene har desuden været, at de selv har ønsket egen bolig, og at de er kommet ud af hjemløshed gennem en fleksibel indsats, hvor vi har tilbudt praktisk hjælp og følelsesmæssig støtte i overgangsfasen.

Perspektiver fra gadeplansarbejdet i centralt forum

Derfor har vi i længere tid været fortalere

for Housing First og understreget, at en bred implementering ikke må styre uden om vores målgruppe. Det har vi også pointeret i det forgangne år – bl.a. i det Nationale Partnerskab mod Hjemløshed, hvor en af Projekt Udenfors gadeplansmedarbejdere deltager i drøftelserne.

Partnerskabet består af aktører fra staten, kommuner, forskning, civilsamfund og fonde, og det har til formål at følge omlægningen på hjemløseområdet, vidensdele og feedback til det politiske niveau. Her bidrager Projekt Udenfors gadeplansmedarbejder med praksisnære erfaringer og pointer. En vigtig opgave for Projekt Udenfor i det forum, har været at gøre opmærksom på vores målgruppe og deres rettigheder, som risikerer at blive overset eller overtrådt i en hjemløseindsats, som i høj grad er målrettet mennesker, der bor på herberg.

Mange af dem, vi arbejder med, lever i gadehjemløshed, fordi de endegyldigt eller i perioder har fravalgt at benytte herberger og natcaféer. Det skyldes, at de af forskellige årsager har svært ved at opholde sig i de rammer, som bo- og overnatningstilbuddene tilbyder. Herberget kan være et psykisk belastende sted på grund af uro, larm, regler og det forhold, at beboere med forskellige, komplekse – og meget alvorlige – problematikker lever dør om dør og med begrænsede muligheder for privatliv. Gadehjemløshed er således ikke et tilvalg, men ofte eneste alternativ til herberget, som ikke formår at hjælpe gruppen. Det er der risiko for, at den nye hjemløseindsats heller ikke gør.

Fra én uhensigtsmæssig incitamentsstruktur til en anden

Den nye hjemløsestrategi flytter fokus og økonomi i hjemløseindsatsen væk fra herbergerne. Et helt centralt element i omlægningen er nemlig de økonomiske incitament, der skal understøtte, at hjemløse borgere ikke strander på herbergerne, men hurtigere end i dag hjælpes i egen bolig med en passende bostøtte.

Ifølge tal fra Danmarks Statistik har antallet af personer på herberger og forsorgshjem i perioden fra 2010-2020 været svagt stigende, mens længden af opholdene er steget markant i den periode. Tal fra 2022 viser omvendt et fald i andelen af brugere med ophold, der varer hele året. Ikke desto mindre er det fornuftigt, at hjemløse reformen understøtter en indsats, som ikke parkerer hjemløse personer på et botilbud, men er orienteret mod at hjælpe dem helt ud af hjemløshed. Herberget er tiltænkt som en midlertidig løsning på en akut situation, og

derfor skal vi naturligvis have lavet om på, at mennesker lever her i et, to eller flere år.

Desværre vedrører de nye økonomiske incitament kun de borgere, som bor på botilbud efter Servicelovens §110. Tidligere fik kommunerne statsrefunderet 50% af deres udgifter til et ophold på en boform efter §110 – fx et herberg eller forsorgshjem – i en ubegrænset periode. Fra den 1. oktober 2023 ophørte statsrefusionen til opholdet efter 120 dage (fra 2026 sker det efter 90 dage). Derefter refunderer staten i stedet 50% af udgifterne til de specialiserede bostøttemetoder fra Housing First tilgangen, men altså kun til borgere, der er blevet udskrevet fra et 110-botilbud først. Man kunne derfor fristes til at kalde hjemløse reformen for en “herbergsreform”.

En nærliggende bekymring er, at kommunernes hjemløseindsatser i mindre grad vil tilbyde Housing First til personer uden for herberger,

da der ikke følger en pose penge med fra staten. Eller at kommunerne vil finde det mere presserende at gennemføre sagsbehandlingen på borgere på herberger, da refusionen til opholdet ophører efter 120 dage. Vi risikerer med andre ord at erstatte én uhensigtsmæssig incitamentsstruktur med en anden.

Lige adgang eller "Shelter First"?

Over halvdelen af den samlede gruppe af hjemløse borgere i Danmark bor ikke på et §110 botilbud. Det gælder bl.a. gadesovere, sofasovere, boligløse indsatte som løslades fra fængsler og patienter, som står over for en udskrivning fra hospitalet uden en boligløsning parat. Selv om disse grupper ligeledes vil have gavn af en Housing First-baseret boligindsats, er de altså dårligere stillet i loven end beboere på herberger.

En anden bekymring går på, om der vil blive lavet flere henvisninger til (unødvendige) herbergsophold, fordi de udløser statsrefusion i boligindsatsen. Det følger selvsagt ikke ideen bag selve omlægningen. De fleste i vores målgruppe ville nok fortsat takke nej til en herbergsplads, og det risikerer at efterlade dem uden hjælp.

Samme problematik gælder gruppen af unge mennesker, der rammes af hjemløshed, for hvem et ophold på herberg i mange tilfælde ikke er hensigtsmæssigt. Blandt de unge er der en relativt stor gruppe af sofasovere, som hidtil har klaret sig ved at overnatte hist og pist på venners sofaer. Det er også vores erfaringer,

særligt i vores LGBT+ projekt, der primært har unge brugere, at de så vidt muligt benytter sig af forskellige former for netværk i deres søgen efter overnatningsmuligheder. Det er en dårlig ide, hvis vi i Danmark systematisk begynder at sende unge mennesker forbi et herberg, hvor der er risiko for, at sociale og psykiske problemer eskalerer i en kontekst, der kan opleves kaotisk og utryk.

Selv om den reformering af hjemløseområdet, der nu for alvor er skudt i gang, i *teorien* giver landets kommuner mulighed for at tilbyde en Housing First-baseret indsats til alle borgere i hjemløshed, er det sandsynligt, at indsatsen efterlader vores målgruppe ved status quo. Men alle personer i hjemløshed har ret til en bolig og den støtte, det kræver at trives og blive i den, uden de har været forbi et herberg først. Derfor vil vi også på gadeplan holde øje med, om mennesker i gadehjemløshed, der i forvejen står uden for samfundets hjælpesystem, holdes ude af og bliver svigtet i en ny hjemløseindsats.

Relationer i opsøgende arbejde

Vil du læse mere om Projekt Udenfors tilgang i det socialfaglige arbejde på gaden? I september 2023 udgav vi rapporten "Relationer i opsøgende gadeplansarbejde", hvor vi bl.a. beskriver ni centrale værktøjer i organisationens gadeplansindsats. Hele rapporten kan hentes på udenfor.dk

Gadeplansarbejde i 2023

I Projekt Udenfors opsøgende og udgående gadeplansindsats stiller vi os til rådighed for hjemløse borgere, der på flere måder er overladt til sig selv på gaden i København. Mange af de mennesker, vi arbejder med, har en fortid med svigt og dårlige oplevelser i kontakten med sociale foranstaltninger, hvilket har efterladt dem forbeholdne over for at modtage hjælp. Samtidig kæmper de med både psykiske og somatiske sygdomme, nogle gange udiagnosticerede og ofte ubehandlede, hvilket skaber dårlige forudsætninger for at kunne tage vare på sig selv på gaden. I 2023 har vi blandt andet hjulpet borgere, der udover gadehjemløshed har været ramt af blodforgiftning, hepatitis C, lyskebrok, KOL, prostatakræft, bakterier i blodet, tandsmerter, infektioner i ben og fødder, angst og psykoser.

Vi har bygget bro til forskellige hjælpeforanstaltninger for 44 gadesovere, herunder herberger, botilbud, tandpleje, kommunale hjælpeenheder og psykiatriske eller somatiske indlæggelser, hvor vi også har ageret støtte ved udskrivelse.

Derudover har vi blandt andet indlogeret hjemløse borgere på hotel, uddelt tøj, sko, soveposer og andet udstyr, hjulpet med at indhente rejse-dokumenter og anskaffet interiør til nye tomme hjem.

Alle vores forløb har taget udgangspunkt i et højt prioriteret relationsarbejde med mange timers samvær, mad, te og kaffe.

I årets løb har 70 personer i hjemløshed haft et forløb med en gadeplansmedarbejder. Af disse var:

52 mænd
13 kvinder
5 Non-binære
(heriblandt er der til vores kendskab 10 LGBT+ personer, herunder 3 transpersoner)

36 danske
34 udenlandske

7 under 30 år
44 mellem 30 og 50 år
19 over 50 år

Fjendtlig arkitektur er kommet på Danmarkskortet

Debatindlæg, radiooptrædener, klagebrev og kampagnen 'Danmarkskortet': I 2023 har vi arbejdet for at dokumentere og kritisere en tendens til at indrette byen på måder, der gør, at personer i hjemløshed ikke kan tage ophold i den. "Fjendtlig arkitektur", som det bl.a. kaldes, skubber ikke bare hjemløse borgere ud af byerne men også længere væk fra den hjælp, de har behov for. Fænomenet står i stærk kontrast til Rettighedserklæringens §3, der slår fast, at også hjemløse borgere har ret til frit at bevæge sig i og bruge det offentlige rum.

Det er nærmest blevet standard på landets togstationer og banegårde, at bænke bliver forkortet, omdannet til enkeltsæder via armlæn, erstattet af stativer, man kan læne sig op ad, eller helt fjernet. Parkeringskældre, baggårde, opgange, offentlige toiletter og efterladte bygninger aflåses i stigende grad, og "oplagte" hvilesteder udenfor, såsom varmeriste, er blevet hævet i den ene side, så det ikke længere er muligt at lægge sig på dem. Det er en del af en udvikling, Projekt Udenfor de sidste 10 år har

§3 RETTEN TIL DET OFFENTLIGE RUM

Personer i hjemløshed har ret til at færdes frit og opholde sig i det offentlige rum uden større begrænsninger end hvad, der gælder for andre.

observeret i byens rum. Vi har desuden erfaret, hvordan det har konsekvenser for både mennesker i gadehjemløshed og for den gadeplansindsats, der skal nå ud med hjælp til dem.

Kortlægning af eksklusion i det offentlige rum

Fjendtlig arkitektur skubber nemlig mennesker i gadehjemløshed væk fra byens midte til steder, der er mindre befærdede, mindre oplyste og mere afsidesliggende i deres søgen efter et sted at sove. Her er de mere alene og derfor mere udsat, hvis de skulle blive syge, overfaldet eller alvorligt nedkølet. At faste sovsteder bliver ødelagt af fjendtlig arkitektur, og at mennesker i gadehjemløshed må bevæge sig længere væk, gør det også sværere for vores gadeplansmedarbejdere at finde dem og tilbyde dem den hjælp, de har behov for. Fjendtlig arkitektur kan på den måde, sammen med andre udstødende faktorer, være med til at usynliggøre gadehjemløsheden i Danmark. Og vi frygter, at det også kan have negative konsekvenser for den måde, vi i samfundet forholder os til hjemløse borgere på.

I januar 2023 udarbejdede vi derfor kampagnen "Danmarkskortet – Fjendtlig arkitektur i byens rum". På et digitalt kort har vi med røde nåle markeret eksempler på byrumsdesign i hele landet, der forringer hjemløse borgeres mulighed for at finde ly, læ og ro. Udover at kortlægge og synliggøre arkitektur og design, der ekskluderer, skal kampagnen oplyse og inspirere studerende, journalister, lokale beslutningstagere og aktører, der har indflydelse på indretningen af det offentlige rum til

at forholde sig til fænomenet – og i bedste fald handle på det.

Udfordrede overlevelsestrategier

Et af argumenterne for opsætningen af fjendtlig arkitektur, som vi er stødt på, er, at det skal skabe tryghed for andre. Fx fortæller DSB, hvis områder og ejendomme dominerer blandt eksemplerne på Danmarkskortet, til Politiken den 4. april 2023, at den høje og ubehagelige musik, de har indført på flere af deres stationer, skal være med til at holde "uønskede enheder" væk, som de kalder det, og som DSB mener skaber utryghed for deres kunder.

Det kan have skadelige konsekvenser, når indflydelsesrige aktører kategoriserer mennesker ramt af hjemløshed som utryghedsskabende. Én af dem er eksklusion fra centrale steder i samfundet.

Offentlige bygninger og faciliteter er ofte helt essentielle for, at mennesker i gadehjemløshed kan få opfyldt basale behov, såsom hvile, søvn og varme. Indretningen af det offentlige rum har derfor stor indflydelse på gadesoveres situation. Fx kan fjendtlig arkitektur forhindre de overlevelsestrategier, den enkelte må benytte sig af for at minimere de skader, et liv på gaden kan medføre. At få varmen på en togstation er ikke blot behageligt men kan være altafgørende i årets koldeste måneder. Det samme gælder bænke, der giver mulighed for at overnatte løftet fra den kolde jord.

At nogle overlevelsestrategier bliver sværere

at benytte sig af kan være med til at fastholde personer i hjemløshed i en sårbar og udsat situation på gaden, som igen forringer deres forudsætninger for at ændre på deres situation. Jo værre man har det, desto sværere bliver det at handle og ikke mindst tro på, at tingene kan være anderledes.

Den inkluderende by er et fælles ansvar

Følelsen af sikkerhed og tryghed blandt mennesker i hjemløshed bliver sjældent taget i betragtning i beslutninger om indretningen af vores alles byrum. Vi skaber pæne og strømlinede urbane miljøer, hvor befolkningen ikke behøver at se på nød og elendighed. Alt imens overlever mennesker i hjemløshed på gaden i en by, i et samfund, i en tid, hvor ekskluderende byrumsdesign gør det sværere og sværere at færdes for mennesker i hjemløshed.

I Projekt Udenfor mener vi, at vi har et fælles

ansvar – det gælder både private og offentlige aktører – for at advokere for og skabe inkluderende byrum, hvor der er plads til alle.

Hjemløse borgere har ret til frit at færdes i det offentlige rum uden større begrænsninger, end hvad der gælder for andre. Det er en basal menneskerettighed, som Danmarks hovedstad i 2023 har forpligtet sig på at fremme. Vi håber, at lokale aktører med tiden vil forpligte sig på, som minimum, ikke at hæmme den ret.

Danmarkskortet

Ser du eksempler på fjendtlig arkitektur, som vi ikke allerede har markeret på "Danmarkskortet" (udenfor.dk/danmarkskortet), er du meget velkommen til at sende et billede og en beskrivelse af, hvor og hvornår, det er observeret til info@udenfor.dk

Videns- og formidlingsarbejde i 2023

Projekt Udenfor indsamler og formidler viden om hjemløshed, udstødende faktorer i samfundet og metoder, der kan forbedre forholdene for mennesker i hjemløshed. Vores formidlingsaktiviteter henvender sig til skoleeleven, den studerende og den fagprofessionelle på socialområdet såvel som journalisten og beslutningstageren.

I 2023 har vi, udover kampagnen Danmarkskortet, blandt andet udgivet 20 artikler, holdt 20 oplæg, udgivet en rapport om organisationens tilgang til socialt arbejde på gadeplan, deltaget på Folkemødet, udviklet og faciliteret en workshop om udstødende faktorer i samfundet for studerende på Københavns Kunstakademi og afholdt et webinar for fagpersoner på socialområdet om brugerinddragelse og dialogisk praksis i socialt arbejde.

Er du interesseret i et oplæg om opsøgende socialt arbejde, LGBT+ hjemløshed eller fjendtlig arkitektur i byens rum? Vil du have besked ved kommende events og udgivelser? Tjek udenfor.dk

Ny rapport

I september 2023 udgav vi rapporten "Relationer i opsøgende gadeplansarbejde". Rapporten baserer sig på Astrid Witt Rosenbergs specialeafhandling fra Institut for Sociologi på Københavns Universitet, hvori hun undersøgte den relationelle praksis i Projekt Udenfor. Hun har fulgt og interviewet gadeplansmedarbejdere, observeret opsøgende og kontaktskabende situationer på gaden, talt med brugere af gadeplansindsatsen og på den baggrund systematiseret den viden, faglighed og kreativitet, som Projekt Udenfors gadeplansmedarbejdere mobiliserer for at danne relationer til vores målgruppe.

Find rapporten, og Projekt Udenfors andre udgivelser på udenfor.dk/udgivelser

På vores hjemmeside kan du også tilmelde dig vores nyhedsbrev.

“Fjendtligt design hører ikke hjemme i en by som København.”

Teknik- og miljøborgmester Line Barfod

Et regnbueflag i vinduet er ikke nok

I det treårige projekt 'LGBT+ Hjemløshed' finansieret af VELUX Fonden arbejder Projekt Udenfor med hjemløse LGBT+ personer – en gruppe, som er i risiko for at blive udsat for diskrimination både på baggrund af deres normbrydende identitet og deres hjemløshedssituation. Rettighedserklæringens §4 slår fast, at alle borgere i hjemløshed, uanset deres seksualitet eller kønsidentitet, har ret til ligebehandling, når de søger hjælp. Projekt LGBT+ Hjemløshed arbejder for, at den ret bliver omsat til praksis.

Rettigheder for queerpersoner har i stigende grad fået plads på den politiske dagsorden såvel som i hjemløsesektoren. Efterhånden kender de fleste socialarbejdere akronymet 'LGBT+', ligesom nye tiltag for udsatte mennesker, der bryder med normer for køn og seksualitet, spirer frem. Der synes at være en opblomstrende anerkendelse af problemet i, at LGBT+ personer er overrepræsenteret i adskillige statistikker omhandlende mistrivsel og udsathed i samfundet. Men der er lang vej endnu. Debatten på området er fortsat polariseret, tonen kan være hård og berøringsangsten lever i bedste velgående. Også på hjemløseområdet.

Manglende viden og tovejstabu

I vores opsøgende gadeplansarbejde er vi i kontakt med queerpersoner i hjemløshed, som oplever, at deres LGBT+ identitet ikke anerkendes eller respekteres, og at det kommer til at stå i vejen for den hjælp og støtte, de har behov for og ret til. Vores samtaler med både hjemløse LGBT+ personer og fagpersonale på

§4 RETTEN TIL LIGEBEHANDLING

Personer i hjemløshed har ret til ligebehandling. Offentlige myndigheder, tilbud og medarbejdere skal respektere retten til ligebehandling uden at diskriminere personer, som ikke har et hjem.

hjemløsetilbud i hele landet tegner et billede af, at dette langt henad vejen bunder i manglende viden hos de fagprofessionelle.

Fx synes der generelt at være kendskab til LGBT+ akronymet blandt de sociale tilbud, vi har været i kontakt med som led i arbejdet i 'Projekt LGBT+ Hjemløshed', men vi noterer os ofte en manglende indsigt i de forskellige identiteter og erfaringer, som akronymet dækker over. Det er en potentiel kilde til usikkerhed og miskommunikation i relationen mellem socialarbejderen og personen, der har brug for hjælp til sin hjemløshedssituation.

Dels har vi set, hvordan det kan føre til nedværdigende sprog og handlinger over for queerpersoner, der kommer i sociale tilbud. Dels har vi set, hvordan det kan føre til et gensidigt "tovejstabu", hvor hverken queerpersonen eller socialarbejderen i tilbuddet tør tale om forhold relateret til seksualitet og kønsidentitet eller antager, at den anden part ikke vil. På den måde fastholder de hinanden i undvigelse af tematikker, som kan være relevante at forholde sig til for at forstå brugerens situation.

Det er socialarbejderes ansvar at skabe rammerne for, at de mennesker, de arbejder med, føler sig trygge ved at være sig selv – at op-søge nødvendig viden og bryde med uhen-sigtsmæssig tvivl, tavshed eller tabu. Hvis vi som fagpersoner ikke tager ansvar for det mellemmenneskelige møde med vores mål-gruppe, ender det med at gå ud over den mest udsatte part.

Opmærksomhed på minoritetspositionen

Alt arbejde med mennesker i hjemløshed kræver evnen og metoder til at sætte sig ind i den enkeltes individuelle behov og ønsker. Det handler om at ville lære mennesket over for at kende, opbygge tillid og skabe tryghed, for på den baggrund at forsøge at hjælpe vedkommende videre. I arbejdet med hjemløse queerpersoner er det afgørende at have blik for LGBT+ identiteten, ikke kun hjemløsheden, fordi minoritetspositioner kan have væsentlig betydning for personers erfaringer i og med hjemløshed. Kun sådan kan den hjælp, der bliver tilbudt LGBT+ personer, tage afsæt i den enkeltes livsverden – og i ligebehandling over for mennesker i hjemløshed.

T'et som alle og ingen taler om

Det er langt henad vejen det fjerde bogstav i LGBT+ akronymet, T'et, der tabuises, sætter sind i kog, og fordrer ændringer i sprog, kultur og indretning.

Det er samtidig (og som følge heraf) personer på transspektret, der i særlig grad er udsat for stigmatisering og ulige adgang til hjælp. Institut for Menneskerettigheders 'LGBT+ barometer' viser fx, at to ud af tre transpersoner har oplevet at blive forskelsbehandlet på grund af deres køn, seksuelle orientering eller udseende, sammenlignet med én ud af ti homoseksuelle mænd. Ser vi på de hjemløse LGBT+ personer, vi har været i kontakt med, siden vi i 2021 begyndte at arbejde med og for målgruppen, udgør transpersoner og nonbinære også majoriteten.

Eksperimenterende projekter i 2023

Projekt Udenfor igangsætter løbende projekter, som imødekommer problemstillinger på hjemløseområdet. På baggrund af en kvalitativ undersøgelse, som viste at der mangler kvalificeret hjælp til hjemløse LGBT+ personer (du kan finde rapporten "Fremmedgjort" på udenfor.dk), søsatte vi i maj 2023 det treårige projekt 'LGBT+

Hjemløshed'. Projektet, som er finansieret af VELUX Fonden, skal tilbyde opsøgende og inkluderende støtte til målgruppen i København og udvikle undervisningsmateriale til fagpersoner på hjemløsetilbud i hele landet.

Har du behov for at komme i kontakt med en fagperson med LGBT+ kompetencer, kan du finde kontaktoplysninger på udenfor.dk

Vi har erfaret, at T'et kan være behæftet med personlige 'synsninger', antagelser og berøringsangst i sådan en grad, at det kommer til at modarbejde et socialfagligt mål om at styrke den udsatte persons muligheder. Og så er vi tilbage ved pointerne fra afsnittene ovenfor: Godt socialt arbejde kræver evne og vilje til at sætte sig i den andens, frem for sit eget, sted.

I projektet har vi desuden set, hvordan nonbinære og transpersoner risikerer at slå sig på, at regler, rammer og procedurer i samfundets hjælpeinstitutioner tager udgangspunkt i heteronormative mand/kvinde strukturer, der forringer udbuddet af muligheder og adgang til basale rettigheder. Så længe der hersker en entydig binær kønsforståelse i hjemløsesektoren, bliver det svært at sikre hjemløse transpersoner og nonbinæres ret til ligebehandling.

Lad os sætte tempoet op

Som vi redegjorde for i rapporten 'Fremmedgjort' fra 2022, er virkeligheden for hjemløse LGBT+ personer, at de er i risiko for at opleve diskrimination og vold, stigmatisering og udstødelse, både på baggrund af deres normbrydende identitet, deres hjemløshedssituation og i samspejlet mellem de to.

For fem år siden var målgruppen og den særlige udsathed, der knytter sig til deres situation, ny for de fleste i hjemløsesektoren. Det er den ikke længere.

Vi er kommet til et sted, hvor det ikke er nok at være forarget på udsatte LGBT+ personers vegne, synes det er synd for dem, blive berørt af en personlig fortælling eller anføre sit pronomen i sin e-mail signatur.

I Projekt Udenfor er vi selv i gang med en proces for at bevidstgøre os om de normer, der præger vores arbejdsplads og virke. For hvis vi vil sørge for, at hjemløse LGBT+ personer får lige adgang til hjælp, må vi alle gøre noget – også selv om det kan være svært og til tider ubehageligt at ændre kultur og arbejdsform. Vi må søge viden, opkvalificere os, øve os. Vi må arbejde med vores berøringsangst, og vi må sørge for, at der er mulighed for at gøre op med ekskluderende praksis. På hjemløseområdet skal vi godt i gang med alt det, før vi placerer et regnbueflag på hjemmesiden eller i vinduet. For det kan ende med at blive en kilde til yderligere svigt, hvis vi ikke kan leve op til den tryghed og inklusion, flaget signalerer.

Flere vandposter, tak!

Rettighed nr. 6 i Rettighedserklæringen får snart en ny og vægtig løftestang i Danmark. Et EU-drikkevandsdirektiv fra 2020 forpligter nemlig de europæiske medlemslande til at sikre alles adgang til rent og sundt vand og i den forbindelse at have særlig fokus på sårbare og marginaliserede befolkningsgrupper. Miljøministeriet barsler derfor nu med et lovforslag, der ændrer i den danske vandforsyningslov og bl.a. skal forbedre adgangen til drikkevand for alle. I den forbindelse har Projekt Udenfor deltaget i interessentmøder i Miljøministeriet og skrev i efteråret et høringssvar til et udkast til lovforslaget. I denne artikel fortæller vi hvorfor.

Ifølge 'De officielle Kostråd', som Fødevarestyrelsen står bag, bør et menneske, der er almindeligt sund og rask, hver dag drikke 1-1,5 liter væske. I det regnskab tæller både vand, kaffe, te, mælk, juice og andre drikkevarer. For en stor del af den voksne befolkning i Danmark er det angiveligt et behov, der let bliver dækket uden de store overvejelser eller manøvrer. Men hos mennesker, der lever på gaden eller tilbringer størstedelen af døgnets 24 timer her, er muligheden for et tilstrækkeligt væskeindtag ikke givet. Uden eget tappsted kræver det købekraft. Eller en gratis vandpost.

§6 RETTEN TIL BASALE SANITÆRE FACILITETER

Personer i hjemløshed har ret til basale sanitære faciliteter. Det omfatter rindende vand (rent drikkevand fx via drikkefontæner eller vandposter), bad og toiletter af en standard, som gør det muligt at opretholde en hygiejne på et værdigt niveau.

Fortaler i 2023

Med udgangspunkt i vores praksisnære erfaringer fra arbejdet med mennesker i gadehjemløshed og på baggrund af viden indhentet fra både Danmark og udland, forsøger Projekt Udenfor at påvirke den politiske debat og beslutningsproces samt relevante myndigheder og aktørers praksis både lokalt, regionalt og nationalt. Det er et vigtigt led i vores arbejde for at forbedre vilkårene for vores målgruppe.

I 2023 har vi udover at engagere os i emnerne adgang til drikkevand, hjemløsereform og fjendtlig arkitektur, som alle er beskrevet i denne årsberetning, også argumenteret for behovet for en ny tilgang til migranter, der lever i hjemløshed i Danmark. Emnet er ekstremt politiseret, hvilket trækker spor ind på hjemløseområdet, men vi noterer os også en spirende anerkendelse af, at der er behov for at kunne tilbyde bedre hjælp til hjemløse migranter.

Som en del af vores fortalervirksomhed har vi i 2023 bl.a. været repræsenteret i Københavns Kommunes Udsatteråd, Region Hovedstadens Udsatteråd og Det Nationale Partnerskab mod Hjemløshed.

Hvem mangler adgang til vand?

Derfor er det positivt, at Miljøministeriet nu lægger op til ved lov at sikre sårbare og marginaliserede befolkningsgruppers mulighed for at få vand. Helt konkret skal danske kommuner ifølge lovforslaget *opretholde og forbedre* adgangen til drikkevand for alle og navnlig sidstnævnte gruppe. Det skal bl.a. ske på baggrund af en national kortlægning under Miljøministeren, som identificerer personer og grupper med manglende eller begrænset adgang til drikkevand samt årsagerne hertil.

Frem til nu har pligten til at forsyne med (rindende) vand rettet sig mod ejendomme og ikke mennesker. Det vil sige, at adgangen til vand for personer i hjemløshed uden fast bopæl eller opholdssted ikke har været sikret af gældende lov. Det drejer sig f.eks. om gadesovere, som er en gruppe, Miljøministeriet netop er opmærksomme på og nævner i bemærkningerne til lovforslaget. Men det gælder også andre befolkningsgrupper, som er tvunget til at tilbringe mange timer i det offentlige rum. Det kan være brugere af natcafeer, som ofte skal forlade tilbuddet tidligt næste dag, eller personer, der overnatter midlertidigt hos familie eller venner, og som ikke altid kan komme og gå frit. Derudover er der andre udsatte grupper i samfundet, der ikke nødvendigvis lever i hjemløshed, men som opholder sig i længere perioder på gaden, heriblandt stofbrugere og gadesexarbejdere.

Projekt Udenfor har derfor opfordret til, at Miljøministerens kortlægning forholder sig

Samarbejde og netværk i 2023

Vi arbejder kontinuerligt på at indgå og vedligeholde samarbejder og netværk nationalt og på tværs af landegrænser. Det gør vi blandt andet for at dele viden og bekymringer på socialområdet, sammenligne målgrupper, vilkår og faglige tilgange, få nye perspektiver på egen praksis, søge inspiration og blive klogere.

Vi er bl.a. partner i Aalborg Universitets fireårige forskningsprojekt Ekskluderende Design – Social Eksklusion i Byens Rum, som undersøger, hvordan byrums- og juridisk design sammen medvirker til at udstøde nogle borgere i det offentlige rum i Danmark.

Vi er også en del af Københavns Kommunes transitprogram, hvor vi hjælper særligt sårbare hjemløse migranter med skadesreducerende tiltag og støtte til at bevæge sig mod en mindre prekær situation. Det kan eksempelvis være hjælp til en hjemrejse, hvis personen ønsker det, hvilket indebærer anskaffelse af papirer og ID,

stabilisering, kontakt til hjemlandet og forberedelse af turen.

Derudover deltager vi aktivt i en række praksisnetværk, heriblandt et netværk med fokus på hjemløshed blandt kvinder, ét med fokus på hjemløshed blandt LGBT+ personer og ét, der omhandler udsatte kvinder, der er udsat for seksuelle overgreb.

I internationalt regi afsluttede vi i 2023 vores deltagelse i Erasmus+ projektet HOOD – Homeless's Open Dialogue, som mundende ud i publiceringen af en række værktøjer til at arbejde med metoden 'enabling Co-planning', som kan findes på projektets hjemmeside hoodproject.org. Derudover er vi aktive medlemmer af FEANTSA – den europæiske paraplyorganisation for organisationer der arbejder med hjemløshed. Vi deltager også i et internationalt LGBT+forum faciliteret af hjemløseorganisationen Ali Forney Center.

eksplorativt til, hvilke grupper, der reelt ikke har adgang til vand, eller for hvem den adgang er meget begrænset i løbet af døgnet.

Udstyr og tilgængelighed

Kortlægningen vil falde på et tørt sted, for i en dansk kontekst ved vi meget lidt om udsatte befolkningsgruppers erfaringer med at få dækket deres væskebehov. Og selv om fx Statens Institut for Folkesundheds undersøgelser af socialt udsatte menneskers sundhed, sygelighed og trivsel (SUSY Udsat), ikke ser på adgang til drikkevand, peger den seneste rapport fra 2022 på, at gruppens opfyldelse af basale behov er udfordret. SUSY UDSAT 2022

vidner bl.a. om en stigning i personer, der ikke får nok søvn eller kommer i bad i det omfang, de har brug for.

Men hvordan er mulighederne egentlig for at få stillet tørsten i det offentlige rum i Danmark? I skrivende stund (december 2023) er der i København ca. 40 vandposter, som er åbne hele året, mens flere åbner i sommerhalvåret. I Aarhus er der tilsyneladende 12, i Odense omkring 26, mens Aalborg har nul, da kommunen har været nødsaget til at lukke offentligt tilgængelige vandposter, som var omkostningstunge, grundet besparelser.

Vandposter er selvfølgelig ikke gadesoveres eneste vej til vand. I vores arbejde bliver vi bekendt med de strategier, som gadesovere har for at komme igennem hverdagen, og vi ved herigennem, hvordan biblioteker, væresteder og offentlige toiletter er centrale stoppesteder. Vandposter er dog oplagt byrumsudstyr, da de kan placeres på offentlige lokationer, og hvis brug derfor ikke er betinget af åbningstider, adgang med sundhedskort eller brugerbetaling.

Miljøministeriets lovforslag vil da også fremme brug af drikkevand fra hane, og det forpligter kommuner på at etablere og opretholde udstyr til dette formål i det offentlige rum. Vi er spændte på de løsninger, som man finder frem til i kommunerne.

Corona og knastørre drikkeposter

Opmærksomheden på udsatte befolkningsgrupper og deres adgang til drikkevand er også vigtig i tilfælde af uforudsete begivenheder, hvor eksisterende muligheder for at få vand ophører eller må indskrænkes. Erfaringer fra vores arbejde, da COVID19 gjorde sit indtog i det danske samfund, blotlagde, hvordan der i Københavns Kommune ikke var tænkt i alternativer for gadesoverne i forbindelse med nedlukning af offentlige faciliteter som biblioteker, kirker og toiletter. Samtlige drikkeposter i byen blev samtidig lukket grundet risiko for smittespredning.

Som mange debattører fra socialområdet fremhævede dengang, blev corona, ligesom kriser typisk bliver, et forstørrelsesglas på udsatteom-

rådet, der tydeliggjorde og forstørrede udfordringer for bl.a. personer i hjemløshed. Mens majoriteten i den danske befolkning kunne søge indendørs, var der nogle, der blev derude. Nu uden adgang til vand (og et toilet, strøm eller et lunt afbræk).

Nu skal sårbare og marginaliserede gruppers ret til vand sikres, og vi har anbefalet, at kommunerne får pligt til at udarbejde en (nød-) strategi i tilfælde af, at alle eller mange af de offentligt tilgængelige vandposter i en periode ikke kan bruges.

Ret til vand – nu og i fremtiden

I Projekt Udenfor mener vi, at rent drikkevand skal være et offentligt gode, som alle mennesker uanset livssituation, nationalitet eller opholdsstatus har ret og reel adgang til. Vi skal sikre den adgang nu og i fremtiden. Den igangværende klimakrise med ekstremt vejr og høje temperaturer til følge skaber blot en endnu mere vanskelig situation for mennesker i hjemløshed, som ikke har egen adgang til vand og fx har behov for også at kunne beskytte sig selv imod dehydrering.

På den lange bane bør det enkelte hjemløse menneskes ret til basale sanitære faciliteter sikres ved, at vedkommende kommer ud af hjemløshed og ind i eget hjem. Indtil da må danske kommuner sørge for gratis og lettilgængeligt drikkevand.

Forslaget til lov om ændring af vandforsyningsloven m.v. forventes fremsat i starten af 2024.

Mellem omsorgsfuld kontakt og respekt for privatliv

Personer i gadehjemløshed har sjældent en dør, de kan lukke. De har ikke et privat sted, hvor livet kan udfolde sig uden forstyrrelser og uvedkommende blikke. Derfor kan det være en svær balancegang, når frivillige i Den Mobile Café kører opsøgende for at tilbyde et måltid mad til gadesovere, der ikke benytter sig af andre madtilbud. For hvor går grænserne for privatliv i det offentlige rum, og hvordan sikrer de frivillige, at de respekterer forskellige gadesoveres individuelle privatsfærer, som §10 slår fast?

“Da vi stadig havde nogle portioner tilbage efter endt rute, kørte vi opsøgende. Ved en station sad blandt andet “Aleksander”, som er ny i Danmark. Da vi tog kontakt, virkede det til, at han havde et stort behov for at snakke med nogen. Vi fik en længere samtale med ham om hans situation. Til sidst kontaktede vi en gadeplansmedarbejder, som ville tage ud forbi, når vi var kørt igen.”

– Dagsrapport fra Den Mobile Café, kl. 21.32, november 2023.

Det kan være vanskeligt at værne om sit privatliv, når man lever i det offentlige rum. Og

§10 RETTEN TIL PRIVATLIVETS FRED

Personer i hjemløshed har ret til privatliv, hvilket i videst muligt omfang skal respekteres og beskyttes i alle former for indkvarteringer. Det gælder også i herberger, nat-caféer, nødovernatning eller uformelle indkvarteringer, hvor personer i hjemløshed tager ophold.

manglen på privatliv er måske en af de mere usynlige problematikker forbundet med gadehjemløshed. Det kan være en kilde til frustration, angst og frygt og bevirke grænseoverskridende adfærd fra omgivelsernes side.

Det forhold er vigtigt at tage i betragtning, når man arbejder med gadesovere. Også som frivillig i Den Mobile Café (DMC), som er Projekt Udenfors mobile madtilbud. For i det arbejde er der ingen døre at banke på, eller som gadesoverne kan holde lukket, hvis de ikke ønsker kontakt.

Det lægger selvsagt et stort ansvar over på de frivillige, som skal navigere med en særlig opmærksomhed på gæsterne i caféen og deres grænser – især i den opsøgende kørsel, som de frivilliges dagsrapport ovenfor beretter om.

Fra livlige samtaler til anonyme måltider
DMC kører en fast rute i København med stop, der imødekommer forskellige behov hos Projekt Udenfors målgruppe. Nogle af stoppene har centrale lokationer og er velbesøgte. Her går snakken livligt blandt de frivillige og gæsterne, og det er tit her, at de frivillige oplever, at der er gæster som ønsker længere samtaler om særlige oplevelser og tilværelsen generelt. *“Det er også dem, der sætter pris på, at man spørger ind – især hvis man husker, hvad de sidst har fortalt”*, fortæller en frivillig i Den Mobile Café.

Andre stop på DMC's rute er mere afsidesliggende og stille, da det kun er få personer, der

dukker op her. Her er der rum for samtaler uden andre mennesker i nærheden, men der er også plads til, at gæsterne bare kan komme og spise på en bænk et stykke væk uden at skulle tale med de frivillige. DMC er et anonymt tilbud, og nogle vælger netop af den grund at spise her i stedet for på et værested.

I DMC fungerer måltidet også som et redskab til kontakt med og omsorg, men det kan være vanskeligt for de frivillige at afgøre, hvor meget eller hvor lidt de individuelle gæster i caféen har lyst til at blive spurgt ind til. Den opgave er særligt udfordrende, når de frivillige kører opsøgende på gaden, efter de har afsluttet den faste rute, og hvor de nogle gange opsøger personer direkte ved deres sove- og opholdssteder.

Gæster på gaden

Når de frivillige i DMC kører ud til enkeltpersoner, som ikke kommer på et af cafeens faste stop, er det ofte personer, som har opholdt sig det samme sted i en længere periode. Nogle gange er det de frivillige selv, som har observeret personen på gaden, hvor de har vurderet, at vedkommende kunne have gavn af den kontakt og mad, de tilbyder med DMC. Den opsøgende kørsel kan også ske på baggrund af en opfordring fra en af Projekt Udenfors gadeplansmedarbejdere, der kender til en person, for hvem den daglige kontakt eller et måltid mad vurderes at være gavnligt. For at bryde den sociale isolation eller blot for at dække et helt basalt behov. En frivillig fortæller:

“Han opholder sig altid det samme sted. Han lig-

ger ofte og sover, når vi ankommer til ham. Der er jeg altid opmærksom på at være så diskret og så stille som muligt og blot stille maden. Selv om jeg har kendt ham længe og kørt mange måltider ud til ham, så giver han sjældent udtryk for, at han har brug for eller lyst til at tale med mig. Det respekterer jeg selvfølgelig. Så det drejer sig egentlig meget om relationen til den enkelte bruger.”

Ligesom Projekt Udenfors gadeplansmedarbejdere agerer de frivillige ud fra den tilgang, at de er ‘gæster på gaden’. Det vil sige, at de nærmer sig og opsøger personer i det offentlige rum med samme respekt, som de ville, hvis gadesoverne opholdt sig indenfor. Det er en tilgang, der kan tage tid at mestre. Men ved at møde og tage kontakt til forskellige gadesovere gentagne gange opbygger de frivillige et kendskab til målgruppen og en forståelse for, hvad det vil sige at respektere privatliv, der foregår i det offentlige rum.

Den erfaring betyder, at DMC's frivillige bliver i stand til både at række ud, være interesserede i og invitere til samtale, mens de samtidig respekterer gæsternes individuelle grænser og privatliv. Over tid finder de frivillige også egne måder, hvorpå de vurderer kontakten til og agerer over for gæsterne i DMC og de personer, som ikke selv opsøger cafeen. Således fortæller en mangeårig frivillig om en aften, hvor “Jens” sad og hvilede sig på en bænk ved Rådhuspladsen, da DMC tilfældigt kørte forbi:

“Jens kunne jeg godt finde på lige at prikke på skulderen. Fordi han er meget åben, og ham

Den Mobile Café i 2023

Et udgangspunkt for Projekt Udenfors socialfaglige arbejde er, at alle mennesker har behov for kontakt – det handler blot om at finde den rigtige måde at skabe denne kontakt. Siden 1997 har vi brugt maden som en måde at komme ind på livet af nogle af de mange udsatte mennesker, der lever en mere eller mindre skjult tilværelse i de københavnske gader. I 2006 blev organisationens maduddeling på gadeplan struktureret i Den Mobile Café, hvorfra frivillige siden har serveret et dagligt varmt aftensmåltid på faste stop i byen, været med til at skabe indblik i og tillid til mange forskellige menneskeskæbner, og givet organisationen mulighed for at hjælpe den enkelte på egne præmisser.

I 2023 har 45 frivillige været tilknyttet Den Mobile Café og uddelt 7500 måltider mad.

snakker jeg jo sådan med. Vi har gode snakke om alt muligt forskelligt. Både stort og småt. Ja... ham kender jeg jo. Men samtidig er der også ting, jeg ikke spørger ind til. Jeg er altid opmærksom på ikke at blive for personlig. For vi er jo frivillige, vi er ikke professionelle”.

I Projekt Udenfor siger vi tit *“Den Mobile Café er ikke et suppekøkken”* for at understrege, at det frivillige arbejde handler om mere og andet end måltidet. Arbejdet handler også om at være de ekstra øjne på gaden, give omsorg og samtale – og respektere, når der er nogen, der ikke har lyst til det. Det er sådan, de frivillige agerer i det rum, hvor nogle af gæsterne i DMC opholder sig hele dage, uger, måneder eller endda år, med respekt for privatlivets fred.

En rettighedsbaseret tilgang til hjemløshed

Af Pia Justesen

Pia Justesen er jurist i forskningsprojektet 'Ekskluderende design – social eksklusion i byens rum', hvor hun blandt andet undersøger og dokumenterer lovgivning, der forbyder aktiviteter, som kan være nødvendige for at overleve for personer i hjemløshed og fattigdom. Pia Justesen har i forbindelse med sin forskning og sit engagement i Projekt Udenfor været en drivende kraft bag introduktionen af Homeless Bill of Rights i en dansk kontekst. Derfor var det oplagt at bede Pia skrive dette års gæsteindlæg, og vi er glade for at kunne bringe det herunder.

Som menneskerettighedsjurist i forskningsprojektet 'Ekskluderende design – social eksklusion i byens rum' er jeg optaget af den ekskluderende lovgivning, der forbyder såkaldt utryghedsskabende tiggeri og overnatning i det offentlige rum. Lovgivningen indebærer i realiteten en kriminalisering af hjemløshed. Derfor var det skelsættende, da Københavns Kommune d. 10. oktober 2023 greb forskningsprojektets opfordring, tilsluttede sig Rettighedserklæring for Personer i Hjemløshed, og forpligtede sig på at respektere *retten til lovligt at gøre ting, som er nødvendige for at overleve*

§11 RETTEN TIL LOVLIGT AT GØRE TING SOM ER NØDVENDIGE FOR AT OVERLEVE

Personer i hjemløshed har ret til lovligt at gøre ting som er nødvendige for at overleve. Overlevelsestrategier som fx at tigge eller skralde mad skal ikke kriminaliseres, forbydes eller vilkårligt begrænses til specifikke områder.

og ti andre rettigheder, der imødeser hjemløse borgeres helt basale behov.

Vi er en gruppe forskere på Aalborg Universitet, som undersøger design og lovgivning, der skubber hjemløse mennesker væk fra byens opholdssteder og fører til social eksklusion i byens rum. Udviklingen har barske konsekvenser, og særligt mennesker i gadehjemløshed møder urimelige begrænsninger og straf for at bruge det offentlige rum på en måde, der indgår i deres overlevelsesstrategier. Men udviklingen har også konsekvenser for den almene borger, som i mindre grad bliver konfronteret med social udsathed, hvilket medvirker til at skabe afstand og splittelse i samfundet.

I forskningsprojektet arbejder vi på at skabe en bredere dialog om eksklusion af personer i hjemløshed. Vi kontaktede derfor Københavns Kommune i foråret 2023 med en opfordring til, at København skulle tilslutte sig den europæiske Rettighedserklæring for Personer i Hjemløshed, som på engelsk betegnes Homeless Bill of Rights. Det er paraplyorganisationen Feantsa, der inviterer EU-landenes store byer til at underskrive erklæringen, som indeholder grundlæggende menneskerettigheder for personer i hjemløshed.

Generelt hviler de internationale menneskerettigheder på en ide om menneskers lige værdighed. Alle mennesker har de samme menneskerettigheder i kraft af, at de er mennesker, og rettighederne skal beskyttes uanset, hvor mennesker befinder sig. Menneskerettigheder-

ne kan kort sagt ikke tages fra det enkelte menneske. Den europæiske Rettighedserklæring for Personer i Hjemløshed er en samling af 11 basale rettigheder, der kommer fra allerede eksisterende konventioner om menneskerettigheder, og som er relevante for den situation, man er i som hjemløs. Den danske stat har tiltrådt de forskellige menneskerettighedskonventioner, og alle offentlige myndigheder i Danmark skal respektere rettighederne. Rettighedserklæringen fremsætter derfor ikke nye forpligtelser for den danske stat eller for danske kommuner.

For personer i hjemløshed kan respekt for rettighederne give adgang til et mere trygt og værdigt liv. Rettighedserklæringen kan gøre en forskel ved, at enkeltpersoner og organisationer med erklæringen i hånden kan gå til myndigheder og kræve deres ret til bolig, drikkevand, toilet, ligebehandling og alle de andre grundlæggende menneskerettigheder. Det handler om helt praktiske ting, som skal respekteres – se Rettighedserklæringen på siden overfor.

Det overordnede formål med Rettighedserklæringen er at sikre, at de store byer i EU opfylder deres forpligtelser overfor personer i hjemløshed. Men den handler også om at informere personer i hjemløshed om deres grundlæggende menneskerettigheder. Endeligt sigter erklæringen mod at skabe større bevidsthed om hjemløshed blandt myndigheder, sociale aktører og bredt i de almindelige befolkninger.

Mennesker skal ikke opleve hjemløshed. Det er et mål i Danmark, men også i Københavns

De 11 rettigheder i Rettighedserklæringen er:

I. Retten til bolig

En afgørende rettighed for personer i hjemløshed er retten til bolig. Tilbud, der understøtter adgang til passende boliger, skal derfor være tilgængelige for alle personer i hjemløshed.

II. Retten til værdig nødovertatning

Hvis der ikke umiddelbart kan tilbydes en bolig, skal adgang til værdig nødovertatning sikres for alle personer i hjemløshed.

III. Retten til det offentlige rum

Personer i hjemløshed har ret til at færdes frit og opholde sig i det offentlige rum uden større begrænsninger end hvad, der gælder for andre.

IV. Retten til ligebehandling

Personer i hjemløshed har ret til ligebehandling. Offentlige myndigheder, tilbud og medarbejdere skal respektere retten til ligebehandling uden at diskriminere personer, som ikke har et hjem.

V. Retten til en adresse

Personer i hjemløshed har ret til en funktionsdygtig adresse. Ofte er der begrænset adgang til arbejdsmarked og offentlige tilbud for personer i hjemløshed, som ikke kan oplyse en adresse.

VI. Retten til basale sanitære faciliteter

Personer i hjemløshed har ret til basale sanitære faciliteter. Det omfatter rindende vand (rent drikkevand fx via drikkefontæner eller vandposter), bad og toiletter af en standard, som gør det muligt at opretholde en hygiejne på et værdigt niveau.

VII. Retten til akut hjælp

Personer i hjemløshed har ret til akut hjælp fra sociale myndigheder, sundhedsvæsen, politi og brandvæsen på lige vilkår med andre borgere.

VIII. Retten til at stemme

Personer i hjemløshed har ret til at blive optaget på valglisten og skal gives dokumenter, som er nødvendige for at kunne bevise deres identitet og afgive stemme. Personer i hjemløshed har ret til at stemme ved valg og folkeafstemninger uden at blive diskrimineret på grund af deres boligsituation.

IX. Retten til databeskyttelse

Personer i hjemløshed har ret til databeskyttelse og ret til at kontrollere og løbende afgøre, hvem der har adgang til deres journaler (sundhed, bolig, straffeattest) og anden personlig information.

X. Retten til privatlivets fred

Personer i hjemløshed har ret til privatliv, hvilket i videst muligt omfang skal respekteres og beskyttes i alle former for indkvarteringer. Det gælder også i herberger, natcafeer, nødovertatning eller uformelle indkvarteringer, hvor personer i hjemløshed tager ophold.

XI. Retten til lovligt at gøre ting som er nødvendige for at overleve

Personer i hjemløshed har ret til lovligt at gøre ting, som er nødvendige for at overleve. Overlevelsesstrategier som fx at tigge eller skralde mad skal ikke kriminaliseres, forbydes eller vilkårligt begrænses til specifikke områder.

Kommune. Derfor gav det god mening, at København fulgte vores opfordring og ved en ceremoni på Rådhuset 10. oktober 2023 tiltrådte Rettighedserklæring for Personer i Hjemløshed.

Tilslutningen til Rettighedserklæringen styrker muligheden for, at Københavns Kommune kan tage en mere rettighedsbaseret tilgang til hjemløshed. Det er en fundamentalt anderledes tilgang, som indebærer, at mennesker i hjemløshed ikke skal modtage hjælp og bistand, fordi det er synd for dem – fordi de er objekter, som skal gives medlidenhed. I stedet skal mennesker i hjemløshed modtage hjælp og bistand, fordi de har ret til det – fordi de er subjekter med rettigheder. Det er mit håb, at denne rettighedsbaserede tilgang i fremtiden vil blive integreret i alle kommunens indsatser på hjemløseområdet.

Udover håndgribelige forbedringer for mennesker, der lever i hjemløshed, er det også mit håb, at Københavns tilslutning til Rettighedserklæringen vil skabe mere synlighed og opmærksomhed på mennesker i hjemløshed generelt. Det er for tidligt at vurdere, hvilken betydning Rettighedserklæringen vil få, men konkret har den bidraget til, at Borgerrepræsentationen den 12. oktober 2023 – to dage efter ceremonien – traf beslutning om at nedtage skilte med soveforbud på Rådhuspladsen i København.

Rettighedserklæringen fastslår i artikel 11, at der er en ret til lovligt at gøre ting, som er nødvendige for at overleve. Det handler om, at man ikke skal straffes for at overnatte på gaden eller for at tjene penge gennem tiggeri. Disse

aktiviteter kan tilfredsstille grundlæggende menneskelige behov som at sove og spise og kan derfor høre til en hverdag og til livets opretholdelse for mange personer i hjemløshed. Københavns Kommune kan selvfølgelig ikke ændre på dansk lovgivning, som forbyder utryghedsskabende lejre og tiggeri, og har på den baggrund taget et forbehold for artikel 11 i Rettighedserklæringen. Men der er intet, der forhindrer kommunen i overfor Folketinget at påpege det uforholdsmæssige, umenneskelige og menneskerettighedskrænkende i den aktuelle danske kriminalisering. Og Københavns Kommune kan på eget initiativ ophæve de overnatningsforbud, der gælder i byens godt 150 parker og grønne områder. Det er et godt sted at starte.

Af Pia Justesen, Ph.d., menneskerettighedsjurist og forsker ved Aalborg Universitet samt bestyrelsesmedlem i Projekt Udenfor.

Forskningsprojektet "Ekskluderende design – social eksklusion i byens rum" er forankret på Aalborg Universitet, CREATE og er finansieret af VELUX FONDEN. Projekt Udenfor indgår i forskningsprojektets styregruppe.

“Selv om jeg har kendt ham længe og kørt mange måltider ud til ham, så giver han sjældent udtryk for, at han har brug for eller lyst til at tale med mig. Det respekterer jeg selvfølgelig.”

Frivillig i Den Mobile Café

“Rettighedserklæringen skal være et aktivt redskab, når vi laver politik”

I 2023 stemte et bredt flertal i Københavns Borgerrepræsentation ja til, at kommunen skulle tilslutte sig Rettighedserklæring for Personer i Hjemløshed (Homeless Bill of Rights).

Ved en ceremoni på Rådhuset den 10. oktober 2023 satte Overborgmester Sophie Hæstorp Andersen, Socialborgmester Karina Vestergård Madsen og Teknik- og Miljøborgmester Line Barfod således deres underskrift på erklæringen.

I det følgende giver vi ordet til borgmestrene, når vi viderebringer deres respektive taler fra ceremonien. Deres ord er vedkommende og forpligter.

Tale ved

Overborgmester Sophie Hæstorp Andersen

Kære alle. Velkommen til Rådhuset.

Som overborgmester er det min ambition, at København skal være en by for alle.

– Det gælder i høj grad også for de mange, der ikke har egen lejlighed med navn på døren.

– Det har været hjerteblod for mig lige siden, jeg startede i politik for over 20 år siden, og er det stadig.

– Derfor er jeg meget tilfreds med, at vi er samlet her i dag for at markere, at Københavns Kommune har tilsluttet sig Homeless Bill of Rights.

– Med Homeless Bill of Rights synliggør vi hjemløses rettigheder.

– Både overfor de hjemløse selv og for omverdenen.

– Det er samtidig et vigtigt signal om, at vi tager vores mål om at afskaffe ufrivillig hjemløshed meget seriøst!

– Vi har meget på programmet i dag med en række af taler.

– Og til sidst markerer vi underskrivelsen af rettighedserklæringen med Rådhuspandekager og drikkevarer!

Tilslutningen til Homeless Bill of Rights kommer oveni den største omstilling af hjemløseområdet hidtil, der er sat i gang med den nye hjemløsereform.

– Helt centralt i reformen står Housing First, som handler om, at mennesker i hjemløshed skal tilbydes en egen fast base med indhold i

hverdagen og et styrket netværk.

– Det er en stor opgave for København og der er brug for ekstraordinære redskaber!

– Vi arbejder sammen om den udfordring her på Rådhuset og på tværs af byens aktører – det er ikke nemt, men meget vigtigt.

– For vi har stærkt behov for flere billige boliger i København!

Jeg glæder mig over, at vi sidste år indgik en samarbejdsaftale med regeringen om flere almene boliger i København.

– Aftalen skal sikre flere billige boliger til hjemløse og studerende, og skal øge andelen af almene boliger til 40 procent i byudviklingsområder som Nordhavn frem til 2031.

– Det er godt.

– Men det er ikke nok.

– Vi har blandt andet også behov for, at staten åbner for, at kommunerne må bygge midlertidige boliger til socialt udsatte.

– Det arbejder jeg netop nu på at få regeringen til at kigge på igen.

København er landets hovedstad, hvor en fjerdedel af alle landets hjemløse befinder sig.

– Det forpligter.

– København skal være en blandet og social ansvarlig by. En by, hvor der også er plads til dem, der har mødt stor modgang i livet og lever et udsat liv.

Jeg ser frem til at fortsætte det vigtige arbejde, så ingen mennesker i København skal leve i hjemløshed.

**Tale ved
Socialborgmester Karina Vestergård**

Jeg har glædet mig til i dag.

For når vi om lidt underskriver Homeless Bill of Rights, er vi med til at sende et tydeligt signal til omverden.

– Til civilsamfundet og til vores samarbejds-partnere.

– Vi markerer og sætter en streg under, at vi støtter hjemløses rettigheder.

– Men hvad vigtigere er, at vi forpligter os selv og hinanden til at handle.

Når vi underskriver rettighedserklæringen, betyder det ikke, at vi politikere her på rådhuset bare kan læne os tilbage.

– Slet ikke.

– For bare fordi vi sætter tre underskrifter på et stykke papir, betyder det ikke, at vi med et fingerknips sikrer hjemløses rettigheder.

– Det kan vi kun ved at handle.

For virkeligheden er, at vi stadig mangler mange billige boliger i København for, at alle kan få et hjem.

– Det er stadig en kamp at skaffe midler til at finansiere natcafeer og varmestuer, så dem, der sover på gaden, har et sted at overnatte, når der er minusgrader udenfor.

– Hjemløse oplever stadig diskrimination i København. Fx ved at folk spytter på dem, mens de sover.

– Der er overfald på hjemløse. Det hører ingen steder hjemme.

– Så der er lang vej endnu. Det er Homeless Bill of Rights med til at huske os på.

Derfor må rettighedserklæringen ikke samle støv, når vi om lidt forlader magistratsalen.

Erklæringen skal være et aktivt redskab, når vi laver politik.

– Et redskab, som vi bruger til at minde os selv og hinanden om, at vi fx skal forfølge målet om, at ingen mennesker skal leve i ufrivillig hjemløshed.

– Og indtil da er vi forpligtet til at have øjnene stift rettet mod, hvordan vi behandler hjemløse, og hvordan vi som by kan skærme dem.

Med andre ord håber jeg, at Homeless Bill of Rights bliver en rettesnor, når vi i Borgerrepræsentationen træffer beslutninger fremover.

– Allerede på torsdag kan vi sætte handling bag ordene, når vi i borgerrepræsentationen skal behandle et medlemsforslag om at fjerne de skilte på Rådhuspladsen, der gør det muligt at straffe hjemløse for at sove på pladsen.

– Her håber jeg, at vi med Homeless Bill of Rights i hånden ikke er i tvivl om, hvad der vil rykke os som by et lille skridt tættere på at give hjemløse en mere værdig behandling.

– For med Homeless Bill of Rights forpligter vi os til hele tiden at handle, så vi skærmer hjemløse. Så vi hjælper hjemløse.

**Tale ved
Teknik- og miljøborgmester Line Barfod**

København skal være for alle.

– Byen skal kunne rumme alle mennesker.

– Også dem, som af den ene eller anden grund bruger byrummet hele døgnet og ikke har et andet hjem.

– Det skal vi tænke over og holde os for øje.

Både når vi skaber nye byrum, og når vi passer og tilpasser dem, vi allerede har.

Mange har prøvet at blive mødt af en aflåst toiledør en kold vinteraften.

– Det er altså en afvisning, der kan mærkes helt fysisk.

– Derfor er det et fælles ansvar at sikre, at byens toiletter så vidt muligt er åbent døgnet rundt – året rundt.

– Jeg håber, at vi med underskrivelsen af Homeless Bill of Rights får et endnu stærkere grundlag til, at vi over de kommende år får finansiering til at renovere de offentlige toiletter, bygge flere og sikre, at de kan være åbne døgnet rundt – hele året.

For man må ikke blive mødt af en lukket dør – ej heller af eksempelvis en bænk, der er indrettet så man ikke kan ligge udstrakt på den.

– Dark design – eller fjendtligt design hører ikke hjemme i en by som København.

– Det vil jeg gerne slå en tyk streg under.

Vi skal skabe byrum, som er inkluderende.

Byrum som inviterer til ophold.

– Fx har vi i Sydhavnen, i Hørdumsgade, indrettet et område, hvor vi har forsøgt at skabe

rammerne, så der er mulighed for at udsatte og hjemløse kan trives.

Et læsejl, flis på jorden og borde-bænkesæt er nogen af tiltagene.

– Det er et byrum, som skal invitere til ophold hele døgnet rundt.

– Men det er ikke kun gjort ved det.

– Det ved jeg godt – det ved vi godt.

– Vi skal have flere byrum, som kan det samme. Vi skal tænke i løsninger, der er brugbare for alle.

Byen må ikke udsende et fjendtligt signal, når man som hjemløs bevæger sig rundt i bybilledet – her må du overnatte – her må du ikke.

– Jeg vil gerne gå byen igennem og se på, hvor vi kan fjerne skilte med netop det budskab – både på Rådhuspladsen, men også andre steder i byen.

– Der vil dog stadigvæk være steder, hvor pladsen er reserveret til nogle andre, fx en daginstitution.

Med Homeless Bill of Rights har vi fået en fælles ramme for, hvordan vi sammen arbejder med hjemløshed.

– Med den forpligter vi os til at sætte handling bag ord.

– Vi forpligter os til at skabe en by, som er for alle!

– For selv om man ikke har fast adresse, så har man rettigheder.

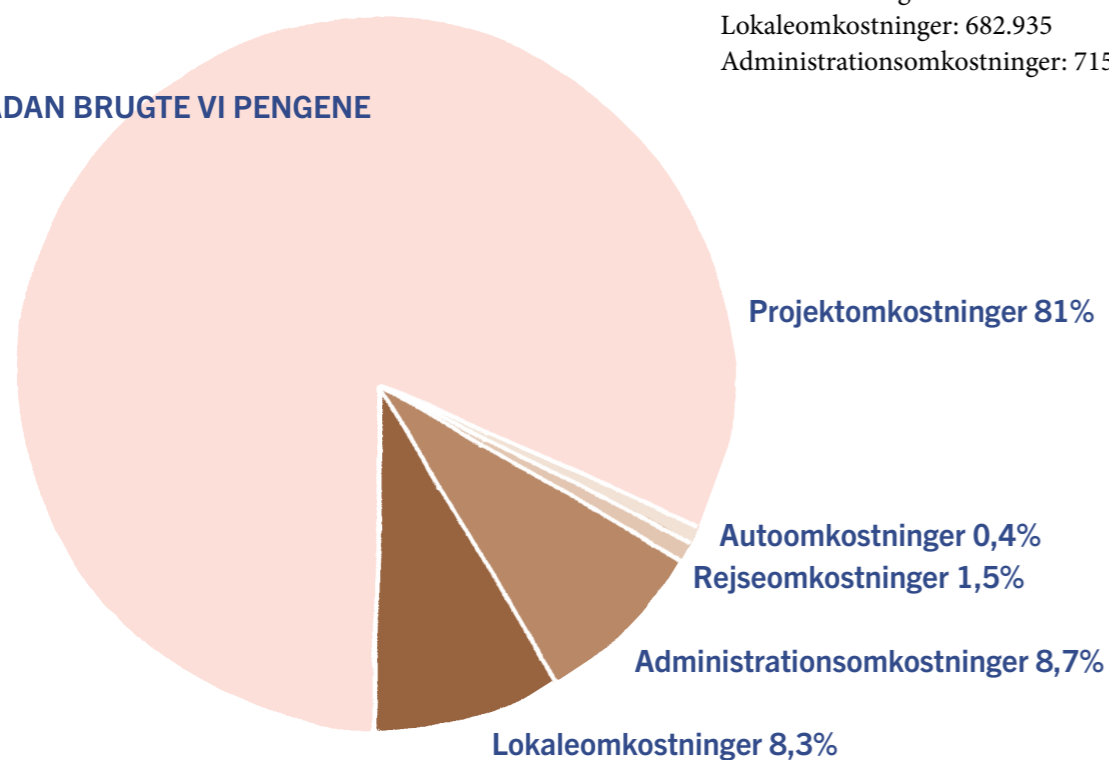
Organisation og økonomi i 2023

Projekt Udenfor er en ikke-erhvervsdrivende fond, som ved udgangen af 2023 består af en bestyrelse på otte medlemmer, en direktør, 13 ansatte og 40 frivillige. Organisationens aktiviteter er finansieret af offentlige og private midler. Den væsentligste del af driften var i 2023 finansieret af en finanslovsbevilling på 6.6 mio. kr. Projekt Udenfor har herudover modtaget bidrag fra fonde, puljer, virksomheder og privatpersoner på i alt kr. 2.408.969 mio. kr.

Sådan brugte vi pengene

Projektomkostninger: 6.673.170
 Rejseomkostninger: 119.435
 Autoomkostninger: 35.805
 Lokaleomkostninger: 682.935
 Administrationsomkostninger: 715.547

SÅDAN BRUGTE VI PENGENE

Projekt Udenfors medarbejdere i 2023

Ledelse og administration: Bo Heide-Jochimsen, Annette Monson Tullberg, Claus Jørgen Schou, Hanna Brejl

Gadeplansteam: Per Glad Fuglsbjerg, Tabita Nyberg Hansen, Christian Ridder, Frey Sonne, Yasmin

Kok og køkkenansvarlig: Liv Gruschy Kreiner

Videns- og formidlingsteam: Anne Kirkegaard, Anne-Sofie Maini-Thorsen, Kirsten Skovlund Asmussen, Filip Valente Madsen

Projekt Udenfors bestyrelse i 2023

Forperson

Laila Walther
 Direktør i LMS – Landsforeningen mod spiseforstyrrelser og selvskade

Medlemmer

Birthe Povlsen
 Medlem af Dansk Socialrådgiverforenings hovedbestyrelse og IFSW Executive Committee

Charlotte Vange Løvstad
 Lektor i socialt arbejde, Via University College

Jens Elmelund
 Administrerende direktør i KAB

Lars Benjaminsen
 Seniorforsker ved VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd

Pia Justesen
 Menneskerettighedsjurist og Ph.d., forsker ved Aalborg Universitet

Robin Aagaard Jæger
 Lærerstuderende ved VIA University College

Troels Boldt Rømer
 Læge og forsker i psykiatrien

Årsberetning 2023

Fonden Projekt Udenfor

Ansvarshavende redaktør:

Bo Heide-Jochimsen

Redaktion: Anne Kirkegaard (redaktør),

Anne-Sofie Maini-Thorsen, Kirsten Skovlund

Asmussen, Filip Valente Madsen

Med bidrag fra medarbejdere i Projekt

Udenfor

Grafisk design: Lower East Design

Fotos: Projekt Udenfor

Tryk: Eks-Skolens Trykkeri

Kontakt: info@udenfor.dk

Tak for i år

Projekt Udenfor vil gerne takke alle, der på den ene eller anden måde engagerer sig i vores arbejde for at forbedre forholdene for samfundets absolut udstødte: Partnere, skoleelever, journalister, studerende, politikere og medborgere: Tak for interessen, tak for samarbejdet!

Ikke mindst skal der lyde en stor tak til alle, der har bidraget økonomisk til vores virke 2023:

Cadbury Foundation
Fondation Juchum
Garda Capital Partners
Holmens Sogns menighedspleje
Københavns Kommune
Lions Dragør
Oak Foundation Denmark
Socialstyrelsen
Trackman
Veluxfonden

Alle privatpersoner, der har givet en donation.

“Hvordan motiverer man dem, der afviser kontakten, til at tage imod hjælp? Det kan man kun gøre ved at prøve igen.”

Gadeplansmedarbejder

Grundfortælling

Projekt Udenfor sætter ind dér, hvor det offentlige, sociale sikkerhedsnet ikke er finmasket nok.

Dét har været grundideologien bag Projekt Udenfors arbejde, siden organisationen blev grundlagt af dr. Med. Preben Brandt. Preben Brandt ville gøre noget ved den lidelse og uret, han fandt blandt hjemløse borgere, der var overladt til sig selv på gaden i Danmark. Lige siden har vi arbejdet med og for samfundets absolut udstødte – mennesker, der lever en forpint og isoleret tilværelse i hjemløshed på gaden og ikke får den hjælp, som de har behov for.

Organisationens daglige virke fordeler sig i to kerneopgaver, hhv. det socialfaglige gadeplansarbejde samt indsamling og formidling af viden om udstødende faktorer og om hjemløshed generelt.

Medmenneskelighed farver vores optik på og tilgang til de borgere, vi arbejder med. Ved at opsøge, lytte til og gøre opmærksom på gruppen af særligt sårbare hjemløse borgere, søger vi at forbedre forholdene for det enkelte menneske med respekt for deres behov og ønsker, og vi tror og insisterer på muligheden for positiv forandring hos alle.

Vores erfaring tilsiger, at der ofte er brug for skæve vinkler for at nå de mennesker, som står uden for samfundet. Med en eksperimenterende tilgang til sociale forhold og problemstillinger forsøger vi hele tiden at skabe ny viden og udvikle anderledes metoder, der kan hjælpe målgruppen bedre. Derfor skaber vi løbende ad hoc projekter, som imødekommer den udvikling, vi observerer på gaden og i samfundet.

For Projekt Udenfor er det afgørende, at vi tør være i opposition og gøre tingene anderledes. Vi er fri af partipolitiske, religiøse og kommercielle interesser og anser det som vores pligt at føre en rettidig, troværdig og saglig samfundskritik, der dels kan oplyse den brede befolkning, dels informere og påvirke beslutningstagere. Samtidig arbejder vi aktivt på at samle aktører på hjemløseområdet og skabe bæredygtige samarbejder og netværk for vidensdeling nationalt og på tværs af landegrænser.

Projekt Udenfor er en ikke-erhvervsdrivende fond, som udover en bestyrelse og ansatte, har en gruppe frivillige tilknyttet, som understøtter den socialfaglige indsats på gaden.

PROJEKT UDENFOR

Find os

Projekt Udenfor
Ravnsborggade 2-4, 3. sal
2200 København N
Mail: info@udenfor.dk
www.udenfor.dk

Følg os

Facebook
Instagram
Linkedin

Nyhedsbrev: Tilmeld dig på udenfor.dk

Støt os

Mobilepay: 345 203
Se flere støttemuligheder på
www.udenfor.dk/stoet